

Handläggare
Susanne Pettersson
08-508 26 268**Till**
Trafiknämnden
2019-09-26

Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast. Svar på remiss från Kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen

Gunilla Glantz
FörvaltningschefTed Ell
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen önskar ett remissvar från trafiknämnden gällande Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast. Miljöförvaltningen fick i 2018 års budget ett uppdrag att ta fram en handlingsplan för minskad spridning av mikroplast. Handlingsplanen antogs av miljö- och hälsoskyddsnämnden den 23 april 2019. Remisstiden sträcker sig fram till den 15/10 2019.

Handlingsplanen beskriver vad mikroplast är och hur kunskapsläget kring mikroplaster ser ut. I handlingsplanen har en analys gjorts kring vilka källor till mikroplast som finns i staden och möjliga spridningsvägar. I handlingsplanen har ett stort antal åtgärder pekats ut för att minska spridningen av mikroplaster och ansvariga förvaltningar eller bolag har pekats ut för respektive åtgärd.

De åtgärder i handlingsplanen som gäller väg och trafik där trafikkontoret har pekats ut som ägare av åtgärden är följande:

Trafikkontoret
StadsmiljöFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 268
Växel 08-508 27 200
susanne.a.pettersson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

1. Ta fram en förstudie kring alternativ till vägfärg innehållande polymerer inklusive kravspecifikation om mikroplast vid upphandling av vägfärg.
2. Följa den forskning och de uppdrag som Väg- och Trafikforskningsinstitutet genomför och tillämpa de åtgärder som föreslås och som är relevanta för staden
3. Genomföra informationsinsatser kring sparsam och miljöanpassad körning.

De åtgärder som i handlingsplanen som gäller nedskräpning där trafikkontoret har pekats ut som ägare är följande:

1. Utveckla befintlig metod för att mäta och uppskatta mängden (plast)skräp i stadsmiljö
2. Minska konsumtionen av skräpgenererande engångsförpackningar och produkter i plast
3. Översyn och investering i infrastruktur av papperskorgar
4. Implementering/uppföljning av strategi för ökad återvinning och minskad nedskräpning av framförallt plast i stadsmiljö
5. Informationsinsats via skolor, t.ex. skräpplockningsaktiviteter, områdestädning för sommarjobbade ungdomar, nudging och samarbete med HSR/Städa Sverige
6. Sysselsättning som Stockholmsvärdar för nyanlända och långtidsarbetslösa
7. Kravställning på event i syfte att minska nedskräpning
8. Följa upp resultat från EU-projektet ”BLASTIC -plastens väg från staden till havet”

Trafikkontoret har ansvar för klottersanering på stadens anläggningar och har därför pekats ut som ansvarig för punkten:

- Säkerställa att ingen klottersanering sker med plastgranulat och undersöka innehållet i vaxer som används vid klotterskydd

I kapitlet som handlar om dagvatten i handlingsplanen har trafikkontoret pekats ut som delansvariga för punkten:

- Utreda om, hur och var stadens dagvatten behöver och kan renas från mikroplast

Trafikkontoret anser att alla punkter i handlingsprogrammet som rör kontorets arbete är realistiska att genomföra och att detta borde kunna inrymmas i kontorets befintliga budget.

Remissen

Kommunstyrelsen önskar ett remissvar från trafiknämnden gällande Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast. Remisstiden sträcker sig fram till den 15/10 2019.

Miljöförvaltningen fick i 2018 års budget ett uppdrag att ta fram en handlingsplan för minskad spridning av mikroplast.

Handlingsplanen antogs av miljö- och hälsoskyddsnämnden den 23 april 2019.

Handlingsplanen beskriver vad mikroplast är och hur kunskapsläget kring mikroplaster ser ut. En omvärldsanalys har gjorts för att se hur andra städer arbetar med frågan. I handlingsplanen har en analys gjorts kring vilka källor till mikroplast som finns i staden och möjliga spridningsvägar. Utifrån detta samlade material och efter ett flertal möten med representanter från några av stadens förvaltningar och bolag har en handlingsplan tagits fram.

De huvudsakliga källorna till spridning av mikroplast i staden som identifierats är i handlingsplanen indelade i olika områden:

- väg och däck
- nedskräpning
- byggnader, infrastruktur, underhålls- och byggnadsarbete
- konstgräsplaner, fallskyddsytor samt övriga sport- och lektyor
- Textiltvätt
- Avfallshantering
- Båtbottenfärg och andra källor kopplade till båtverksamhet
- Kemiska och kosmetiska produkter
- Plasthantering vid olika verksamheter

De huvudsakliga spridningsvägarna för mikroplaster som identifierats i handlingsplanen är:

- Dagvatten och bräddning
- Slam och avloppsreningsverk
- Nedfall (deposition) från luft
- Snöhantering och sandupptag

I handlingsplanen har ett stort antal åtgärder pekats ut för att minska spridningen av mikroplaster och ansvariga förvaltningar eller bolag har pekats ut för respektive åtgärd.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom stadsmiljöavdelningen.

Trafikkontorets synpunkter

Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast innehåller en gedigen åtgärdslista som delvis utgår från den kunskap som idag finns inom mikroplastområdet och delvis från antaganden. I dagsläget finns det ett antal olika metoder för att mäta mikroplaster och inget är standardiserat, det är därför svårt att jämföra olika mätningar och att analysera resultaten. Därför saknas också gränsvärden för mikroplast.

Väg och trafik

De åtgärder i handlingsplanen som gäller väg och trafik där trafikkontoret har pekats ut som ägare av åtgärden är följande:

1. Ta fram en förstudie kring alternativ till vägfärg innehållande polymerer inklusive kravspecifikation om mikroplast vid upphandling av vägfärg.
2. Följa den forskning och de uppdrag som Väg- och Trafikforskningsinstitutet genomför och tillämpa de åtgärder som föreslås och som är relevanta för staden
3. Genomföra informationsinsatser kring sparsam och miljöanpassad körning

Trafikkontoret anser att alla dessa ovanstående punkter är realistiska att genomföra och att detta borde kunna inrymmas i kontorets befintliga budget.

Nedskräpning

I handlingsprogrammet finns även en hel del åtgärder för att minska nedskräpningen. Nedskräpningen av framför allt plast genererar plast i mark och i vatten som på sikt bryts ner till mikroplaster. Här vill kontoret framför allt uppmärksamma att ansvaret för nedskräpningsfrågan ligger på flera förvaltningar och bolag och att ett samarbete kring frågan krävs för att förekomsten av mikroplaster från nedskräpningen ska minska..

De åtgärder som i handlingsplanen som gäller nedskräpning där trafikkontoret har pekats ut som ägare är följande:

1. Utveckla befintlig metod för att mäta och uppskatta mängden (plast)skräp i stadsmiljö
2. Minska konsumtionen av skräpgenererande engångsförpackningar och produkter i plast
3. Översyn och investering i infrastruktur av papperskorgar
4. Implementering/uppföljning av strategi för ökad återvinning och minskad nedskräpning av framförallt plast i stadsmiljö
5. Informationsinsats via skolor, t.ex. skräpplockningsaktiviteter, områdesstädning för

- sommarjobbade ungdomar, nudging och samarbete
HSR/Städa Sverige
6. Sysselsättning som Stockholmsvärdar för nyanlända och långtidsarbetslösa
 7. Kravställning på event i syfte att minska nedskräpning
 8. Följa upp resultat från EU-projektet "BLASTIC - plastens väg från staden till havet"

När det gäller punkt 1 i åtgärdslistan ovan kan trafikkontoret tillsammans med Håll Sverige Rent samarbeta kring en utveckling av mätmetoden när det gäller nedskräpning i stadsmiljön. Krav på viss information och statistik i kommande upphandlingar kan också ses över.

När det gäller punkt 2 tolkar trafikkontoret det som att detta dels gäller minskning av engångsartiklar i den egna verksamheten och dels en minskning genom påverkan på verksamheter som berör kontoret så som exempelvis upplåtelser av evenemang och foodtrucks. Kontoret ska bevaka möjligheterna att ställa krav på hållbara material vid utfärdande av tillstånd av upplåtelser.

Punkt 3 – 8 är åtgärder som trafikkontoret redan idag arbetar med och planerar att fortsätta med, detta beräknas inte generera några extra kostnader.

Klottersanering

Trafikkontoret har ansvar för klottersanering på stadens anläggningar och har därför pekats ut som ansvarig för punkten:

- Säkerställa att ingen klottersanering sker med plastgranulat och undersöka innehållet i vaxer som används vid klotterskydd

Kontoret använder inte plastgranulat vid klottersanering. En undersökning av innehållet i vaxer som används vid klotterskydd kan genomföras utan någon nämnvärd påverkan på budgeten.

Dagvatten

I kapitlet som handlar om dagvatten i handlingsplanen har trafikkontoret pekats ut som delansvariga för punkten:

- Utreda om, hur och var stadens dagvatten behöver och kan renas från mikroplast

Denna åtgärd tolkar trafikkontoret kan gälla allt från dagvatten som kommer ner i ledningarna från gatubrunnar, trädgropar, översvämningssytor, snötippningsplatser, infiltreringsytor och

dammar. Ett samarbete mellan de tre förvaltningarna krävs för att utreda frågorna kring detta.

Snöhantering

När det gäller snöupplag och sandupptag som spridningsvägar av mikroplaster råder det en osäkerhet kring hur stor denna källa är. Kunskapen behöver öka inom dessa områden och en standardiserad metod för mätning behöver tas fram för att kunna jämföra mätningar och analysera resultat. Dessutom skulle riktlinjer vad gäller gränsvärden behöva tas fram. Eftersom standardiserade metoder inte finns idag kan en analys vara svår att genomföra. Trafikkontoret följer dock utvecklingen inom detta område med stort intresse.

Trafikkontoret har pekats ut som ansvarig eller delansvarig för åtgärderna:

1. Säkerställ platser som långsiktigt kan användas för snöupplag och anpassa dessa så att spridning av mikroplast undviks
2. Analysera dumpad snö och uppsopad gatusand med avseende på mikroplast
3. Följ teknikutvecklingen och undersök möjligheter att rena dumpad snö och uppsopad sand

När det gäller den första punkten kräver detta ett samarbete mellan stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, miljöförvaltningen och trafikkontoret. Med de klimatförändringar som väntas komma med mer nederbörd, framför allt under vinter och vår, och torrare somrar behöver staden rustas med ytor som kan klara av ökade mängder regn och snö.

När det gäller punkt 2 och punkt 3 är detta någonting som trafikkontoret delvis redan utför och detta bör inte generera några större extra kostnader för kontoret.

Ekonomi

Trafikkontoret anser att alla punkter i handlingsprogrammet som rör kontorets arbete är realistiska att genomföra och att detta borde kunna inrymmas i kontorets befintliga budget.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen

Slut

Bilagor

1. Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast.